

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Blažkem ve věci

žalobců: a) V. I.
b) S. I.
c) M. I.
d) A. I.

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 3. 2021, č. j. OAM-524/ZA-ZA11-ZA05-2020, a č. j. OAM-523/ZA-ZA11-ZA05-2020,

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci a) a b) podali dne 13. 8. 2020 jménem svým a svých nezletilých dětí [žalobci c) a d)] žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Žalovaný rozhodl v záhlaví specifikovanými rozhodnutími tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), se žalobcům

neuděluje. Žalobci napadli předmětná rozhodnutí samostatnými žalobami, které krajský soud usnesením ze dne 2. 6. 2021 spojil ke společnému projednání.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobách

2. Žalobci namítli, že byli v řízení o udělení mezinárodní ochrany zkráceni na svých právech. Rozhodnutí žalovaného napadají v celém rozsahu výroku a uvedli, že žalovaný v řízení porušil následující ustanovení:

§ 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jelikož nepostupoval v souladu se zákony a ostatními právními předpisy;

§ 3 ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu, neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu v souvislosti s:

§ 12 písm. a) a písm. b), § 14, § 14a, § 23c zákona o azylu;

§ 50 odst. 2 a odst. 3 správního řádu, jelikož správní orgán nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci, napadená rozhodnutí jsou z tohoto důvodu nepřesvědčivá;

§ 50 odst. 4 správního řádu, neboť žalovaný nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v průběhu řízení najevo;

§ 52 správního řádu, neboť žalovaný neprovedl důkazy, které byly potřebné ke zjištění stavu věci;

§ 68 odst. 3 správního řádu, neboť v odůvodnění napadených rozhodnutí žalovaný dostatečně neuvedl, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů a výkladu ustanovení zákona o azylu;

čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, protože žalovaný nezkoumal nejlepší zájmy nezletilých dětí.

3. Domnívají se, že v jejich případě existují důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 až 14a zákona o azylu a nesouhlasí tak se závěry žalovaného, že jim v zemi původu nehrozí pronásledování či vážná újma. Žalovaný také nedostatečně zjistil skutkový stav věci, čímž zatížil napadená rozhodnutí nepřezkoumatelností a nezákonností.
4. Žalobci a) a b) uvedli, že v průběhu správního řízení konzistentně formulovali své obavy z návratu do země původu, a to zejména v důsledku zdravotních důvodů na straně jejich syna M. [žalobce c)], ze kterých viní státní moc země původu. Podle žalobců jejich syn trpí vinou chyby zdravotníků po očkování mozkovou obrnou a je co do naplňování i těch nejzákladnějších životních potřeb absolutně závislý na jejich péči. Účinná zdravotní péče není v zemi původu dostupná, synovi nepomáhala a rodina byla limitována svými finančními možnostmi. Žalobci dále podotkli, že zdravotnictví v Ázerbájdžánu je zkorumpované a pokud zprávy o zemi původu hovoří jinak, v praxi tomu tak není, protože i za nejzákladnější úkony je třeba dávat lékařům úplatky, aby danou péči vůbec poskytli. Syn žalobců podstupuje v ČR léčbu, která mu pomáhá, včetně operace nohou.
5. Zjištění žalovaného ohledně dostupnosti zdravotní péče jsou tak obecná, že není zřejmé, jestli jsou aplikovatelná i na děti obecně a na konkrétní zdravotní problémy jejich syna. Žalobci dále uvedli, že při hodnocení možnosti léčby v zemi původu nelze vycházet pouze z toho, jaká je v Ázerbájdžánu právní úprava a které léky či služby by podle ní

měly být zdarma. Zároveň je třeba přihlížet, stejně jako při posuzování možnosti vnitřní ochrany, k tomu, jak je právní úprava fakticky aplikována. Ačkoliv může být pravdou, že podle oficiálních dokumentů a právní úpravy v zemi původu má být určitá část zdravotní péče zdarma, reálně tyto standardy nejsou naplněny. Žalobci proto namítli nesprávnost a nepřezkoumatelnost posouzení možnosti udělit humanitární azyl či doplňkovou ochranu dle § 14 a §14a odst. 2 písm. b), d) zákona o azylu z důvodu zdravotního stavu žalobce a) a jeho nezletilého syna.

6. Žalobci se tedy domnívají, že v případě navrácení do země původu nebude jejich synovi poskytnuta dostupná zdravotní péče, kterou nezbytně potřebuje, aby se jeho zdravotní stav nezhoršil. Žalobci mají za to, že případné zhoršení zdravotního stavu by dosáhlo takové intenzity, že by zejména jejich synovi způsobilo utrpení srovnatelné s mučením ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a významně by zkrátilo synův život. To by žalobci pocítovali jako vážnou újmu z důvodu ztráty nejbližší osoby a tedy rovněž jako utrpení srovnatelné s mučením a za významný zásah do soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy.
7. Odkázali na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, který v obdobných případech zakotvil povinnost států nenavracet do země původu cizince, u nichž by zhoršení zdravotního stavu v důsledku transportu a následné nedostupnosti zdravotní péče dosáhlo intenzity mučení ve smyslu čl. 3 Úmluvy.
8. Jde například o rozsudek ve věci *Aswat proti Spojenému království* (stížnost č. 172199/12 ze dne 16. 4. 2013), v němž soud stanovil, že v rozporu s čl. 3 Úmluvy jsou takové podmínky, které mohou stav deportované osoby zhoršit, přičemž v projednávané věci šlo o riziko významného zhoršení paranoidní schizofrenie v podmínkách amerického vězení. Ve věci *Paposhvilli proti Belgii* (stížnost č. 41738/10 ze dne 13. 12. 2016) soud uvedl, že čl. 3 Úmluvy lze aplikovat v případech, ve kterých z důvodu absence nutné léčby nebo přístupu k takové léčbě hrozí riziko vážného, náhlého a nenapravitelného zhoršení stavu mající za následek intenzivní utrpení nebo vážné snížení délky života. Soud také konstatoval, že je přípustná jistá míra spekulace s ohledem na preventivní charakter čl. 3 Úmluvy a cizinec nemá povinnost, aby bez pochybností doložil, že bude vystaven danému zacházení. Soud v této věci shledal, že došlo k porušení čl. 3 Úmluvy, protože úřady se nedostatečně zabývaly rizikem spojeným s jeho zdravotním stavem a odpovídající léčbou v Gruzii, přičemž neměly dostatek informací, které by riziko vylučovaly.
9. Žalobci poukázali také na to, že se žalovaný nezabýval nejlepším zájmem nezletilého dítěte, nijak jej nedefinoval a neodůvodnil přiměřenost napadených rozhodnutí vzhledem k tomuto zájmu. Žalobci uvedli, že nejlepší zájem dítěte musí být v souladu s čl. 3 Úmluvy předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány.
10. Dle obecného komentáře OSN č. 14 k Úmluvě o právech dítěte z roku 2013 (CRC/C/GC/14) je nejlepší zájem dítěte nárokovatelným hmotným právem na to, aby jeho nejlepší zájmy byly předním hlediskem při vyvažování různých zájmů za účelem vydání předmětného rozhodnutí. Je také procesním pravidlem, dle něž musí proces rozhodování, který může ovlivnit dítě, vždy zahrnovat vyhodnocení možného dopadu rozhodnutí na dítě. Z odůvodnění pak musí být vždy zřejmé, že toto právo bylo vzato

v úvahu a jakým způsobem jej rozhodnutí reflektuje. Evropský soud pro lidská práva dovozuje propojenost čl. 3 Úmluvy o právech dítěte a čl. 8 Úmluvy, a to např. v rozsudku ve věci *El Ghatet proti Švýcarsku* (stížnost č. 56971/10 ze dne 8. 10. 2016), dle kterého musí být nejlepší zájem dítěte středobodem úvah rozhodujícího orgánu. Důležité je precizně formulované odůvodnění zacílené na posouzení nejlepšího zájmu dítěte. Pokud nejsou tyto požadavky splněny, došlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

11. Žalobci namítli, že žalovaný neuvedl v odůvodnění napadených rozhodnutí k nejlepšímu zájmu dítěte nic, přestože žádosti žalobců obsahovaly apel na jeho zohlednění. K doplňkové ochraně dle § 14a odst. 2 písm. d) se žalovaný vyjádřil pouze obecně a nepřezkoumatelným způsobem. Z daného vyjádření nelze dle žalobců seznat, jakými úvahami se žalovaný řídil při hodnocení a výkladu předmětného ustanovení zákona o azylu, čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a souvisejících právních předpisů či zda si byl vědom povinnosti posoudit soukromý a rodinný život žalobců a nejlepší zájem dítěte. Žalobci se proto domnívají, že napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů a uzavřeli, že jejich návrat do vlasti by vedl k takovému zhoršení zdravotního stavu syna, že by byl naplněn standard mučení či jiného nelidského a ponižujícího zacházení a je tedy dán důvod pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalobci vyjádřili přesvědčení, že pokud by žalovaný provedl posouzení odpovídajícím standardům dle citované judikatury Evropského soudu pro lidská práva, musel by rodině udělit mezinárodní ochranu.
12. Žalobci navrhli, aby krajský soud napadená rozhodnutí zrušil a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného a repliky žalobců

13. Žalovaný ve svých vyjádřeních k žalobám uvedl, že popírá oprávněnost žalob, protože neshledal, že by žalobci splňovali podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle příslušných ustanovení zákona o azylu. Žalovaný odkázal na napadená rozhodnutí a na obsah správních spisů.
14. Konstatoval, že žalobci odvíjí své důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu od zdravotního stavu staršího syna M. bez toho, že by zároveň uvedli relevantní důvody svědčící pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný proto považuje za důvodné, pokud neudělil mezinárodní ochranu v žádné z jejich forem žalobcům a ve vyjádření k žalobě žalobců b), c) a d) se poté zaměřil pouze na důvody, pro které neposkytl mezinárodní ochranu staršímu synovi, tedy žalobci c). Žalovaný odkázal na výpověď žalobkyně b) ohledně zdravotního stavu syna M. Ten trpí dětskou mozkovou obrnou v kombinaci se záchvaty, ochrnutím, skoliózou, omezenou funkcí mozkových nervů, přičemž vyžaduje nepřetržitou péči. Žalobkyně b) dále sdělila, že synovy problémy trvají již čtrnáct let a doložila potvrzení o přiznání invalidního důchodu pro syna a lékařskou zprávu ze dne 18. 1. 2021. Ve zprávě se uvádí, že nezletilý M. aktuálně používá léky Rivotril (léčebná látka klonazepan), Orfiril (léčebná látka natrium-valproát) a dočasně Timonil (léčebná látka carbamazepium). Žalobce c) také dochází v rámci léčby na kinezioterapii.
15. Žalovaný poznamenal, že nechce bagatelizovat obtížnost situace celé rodiny v souvislosti se závažným zdravotním stavem syna M. a chápe snahu o zajištění co nejkvalitnější zdravotní péče, nicméně nedospěl k závěru, že zdravotní stav syna je natolik závažný,

aby odůvodnil udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Žalovaný poukázal na skutečnost, že zdravotní potíže syna trvají již čtrnáct let a z výpovědi neplyne, že by se jeho zdravotní stav v poslední době dramaticky zhoršil. Z výpovědi žalobců plyne zejména frustrace z přetrvávajících problémů a neutěšené ekonomické situace rodiny, která komplikuje zdravotní péči o syna, avšak sama skutečnost, že žalobci nejsou spokojeni s kvalitou poskytované péče v Ázerbájdžánu, či skutečnost, že její kvalita může být ovlivněna neblahou ekonomickou situací rodiny, není dostatečným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

16. Žalobci c) byl v zemi původu přiznán invalidní důchod a z doložených lékařských zpráv a výpovědí žalobkyně b) vyplývá, že mu byla poskytována v Ázerbájdžánu zdravotní péče po celých čtrnáct let, kdy trvají jeho zdravotní problémy. Pakliže tato situace přetrvávala čtrnáct let, domnívá se žalovaný, že zdravotní péče byla pro žalobce c) v zemi původu dostupná. Žalovaný poukázal také na to, že žalobkyně b) danou skutečnost nijak nerozporovala. Sama uvedla, že hlavním důvodem odjezdu rodiny z vlasti byla finanční nákladnost léčby a zhoršení ekonomické situace rodiny v poslední době. Žalovaný taktéž upozornil, že účelem humanitárního azylu a doplňkové ochrany není řešení situace osob, pro které by například léčení v rámci zdravotního systému České republiky mohlo být z dlouhodobého hlediska výhodnějším, a to jak z pohledu finančního, tak vzhledem k obecné úrovni zdravotní péče v České republice, která je bezesporu vyšší než zdravotní péče ve většině zemí, ze kterých žadatelé o mezinárodní ochranu přicházejí, včetně Ázerbájdžánu. Žalovaný však neshledal žádné výjimečné okolnosti pro udělení humanitárního azylu.
17. Žalovaný neshledal, že by byl případ žalobce c) srovnatelný s případem stěžovatele, o němž Evropský soud pro lidská práva rozhodoval ve věci *Paposhvili proti Belgii*. Stěžovateli v uvedené věci bylo diagnostikováno několik vážných onemocnění, zejména chronická lymfatická leukémie, která se postupně posunula do fáze C podle Binetova systému. Kromě leukémie stěžovatel trpěl v minulosti ještě plicní tuberkulózou, hepatitidou typu C a jaterní fibrózou. Zdravotní stav stěžovatele, který podstupoval chemoterapii, se postupně neustále zhoršoval, a proto u stěžovatele byla plánována transplantace kmenových buněk, přičemž lékaři konstatovali, že přerušení léčby by u pana Paposhviliho vedlo vzhledem k jeho zdravotnímu stavu k jeho smrti. Rozsudek ve věci *Paposhvili proti Belgii* snížil standard aplikace čl. 3 Úmluvy v případě vyhošťování těžce nemocných cizinců a nově za okolnosti bránící vyhoštění cizince označil i situaci, ve které cizinec sice není v bezprostředním nebezpečí smrti, ale čelil by po vyhoštění kvůli nedostatečné léčbě v přijímající zemi (nebo chybějícímu přístupu k takové léčbě) reálné hrozbě vážného, rychlého a nenávratného zhoršení zdravotního stavu, které by vedlo k silným útrapám nebo značnému zkrácení délky života. Žalovaný je přesvědčen, že zdravotní stav žalobce c) nenaplnuje standard dle rozsudku ve věci *Paposhvili proti Belgii*. Nelze tedy učinit závěr, že by ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany a následné vycestování žalobce c) zpět do země původu mohlo založit rozpor s mezinárodními závazky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Žalovaný odkázal na podporu svých tvrzení také na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 Azs 98/2018 – 22.
18. Žalovaný uzavřel, že se při posuzování žádostí o udělení mezinárodní ochrany nedopustil žádné nezákonnosti a napadená rozhodnutí vydal v souladu se zákonem o azylu a správním řádem na základě dostatečných a řádným způsobem opatřených podkladů.

Navrhl, aby krajský soud žaloby zamítl jako nedůvodné.

19. Žalobci na tato vyjádření reagovali replikou, ve které sdělili, že zdravotní péče v zemi původu byla velmi nákladná zejména kvůli nutnosti platit úplatky zdravotnickému personálu i za péči, která měla být dle zákona bezplatná. Žalobci museli za účelem hrazení oficiálních i neoficiálních nákladů prodat dům a utratit veškeré své úspory. Do České republiky odcestovali až v momentě, kdy bylo jasné, že si zdravotní péči nebudou moct dále dovolit. Žalobci tedy považují za nepřiléhavý argument žalovaného délkou poskytované péče v zemi původu, protože žalovaný měl posoudit, zda jim bude zdravotní péče dostupná v budoucnu.
20. Dále uvedli, že žalovaný ve svém vyjádření k žalobě tyto skutečnosti svými výroky bagatelizuje, což považují za nemístné. Domnívají se rovněž, že případné vycestování a s ním spojená nedostupnost zdravotní péče by měla za následek takové zhoršení zdravotního stavu, které by odpovídalo újmě ve smyslu čl. 3 Úmluvy a rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Paposhvili proti Belgii*. Poukázali také na zásadu „v pochybnostech ve prospěch žadatele“. Pokud žalobci tvrdili faktickou nedostupnost zdravotní péče, bylo na žalovaném, aby tato tvrzení ověřil či vyvrátil důvěryhodnými, přesnými a aktuálními zprávami o zemi původu, což však žalovaný neudělal.
21. Žalobci zároveň navrhli provedení důkazu následujícími články. Předně článkem z webu Institute for War and Peace Reporting nazvaným *Azerbaijan's Flawed Healthcare System* ze dne 19. 10. 2016, dále článkem ze zpravodajského serveru oc-media.org s titulkem *Imagining a life without bribery in Azerbaijan* ze dne 25. 10. 2018 a konečně článkem ze zpravodajského serveru jam-news.net nadepsaným *They only made it worse: medical mistakes in Azerbaijan* ze dne 24. 7. 2020. Tyto články mají potvrzovat existenci korupce ve zdravotnictví v Ázerbájdžánu a pravdivost tvrzení žalobců o faktické nedostupnosti zdravotní péče z důvodu nedostatku finančních prostředků. Žalovaný se tímto tvrzením dostatečně nezabýval, nezjistil řádně skutkový stav a postupoval v rozporu se zásadou „v pochybnostech ve prospěch žadatele“.

IV. Jednání

22. Jednání konaného dne 1. 12. 2021 se zúčastnili pouze žalobci. Žalovaný se z jednání omluvil a souhlasil s projednáním věci v jeho nepřítomnosti.
23. Žalobce a) při jednání sdělil, že jejich syn je nemocný kvůli ázerbájdžánskému zdravotnímu systému, ve kterém je vše za peníze z důvodu korupce. Uvedl, že již všechno prodal a nemá ani byt či auto, protože v Ázerbájdžánu zdravotnictví funguje tak, že pokud člověk nezaplatí, lékař nic nedělá. Žalobci se nechtějí vrátit, protože jim nic nezůstalo a žijí jen pro své děti. V České republice se syn dobře léčí a chodí také na fyzioterapii, po níž začíná lépe pohybovat rukou. Dále dostává zadarmo potřebné prostředky pro jeho léčbu, které by však v Ázerbájdžánu v důsledku korupce získal jen za peníze. Žalobce a) sdělil, že 14 let bojuje s lékaři, kteří by poskytli péči jejich synovi pouze v případě, kdy by jim rodina zaplatila úplatek. Pokud by se vrátili do země původu, jeho syna by zabili, a to i tím, že by mu lékaři odebírali jednotlivé orgány, aby je mohli dále prodat. Pokud by žalobci nepřijeli do České republiky, jejich dítě by zemřelo. Žalobce také sdělil, že v Ázerbájdžánu je bída, hlad a válka s Arménií, ve které umírají pouze chudí lidé, nikoliv potomci bohatých, kteří mají peníze z ropy. Žalobci o nic

nežádají, chtějí zde pouze žít, pracovat, platit daně a zajistit svému synovi léčbu.

24. Krajský soud provedl důkaz jednotlivými články, na které žalobci odkázali ve své replice k vyjádření žalovaného k žalobám (viz bod 21 rozsudku), a to tak, že konstatoval podstatný obsah těchto článků (respektive označil relevantní pasáže daných článků a nechal je přeložit do českého jazyka přítomnou tlumočnicí).

V. Posouzení věci krajským soudem

25. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

26. Žaloby jsou nedůvodné.

27. Krajský soud předně konstatuje, že žalovaný postupoval správně, pokud shledal, že žalobcům nelze udělit mezinárodní ochranu ve formě azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, protože ti netvrdili nic, co by nasvědčovalo tomu, že by jim mělo hrozit pronásledování z některého z azylově relevantních důvodů uvedených v tomto ustanovení. Právě uvedené platí taktéž pro hodnocení žalovaného, že žalobcům nehrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) a c) zákona o azylu, a proto jim nemůže z těchto důvodů udělit mezinárodní ochranu ve formě doplňkové ochrany. Ostatně žalobci v podaných žalobách tyto závěry nijak nezpochybňují. Žalobci uplatněné námitky se týkají zdravotního stavu žalobce c) a fungování zdravotnictví v Ázerbájdžánu.

28. Zdravotní obtíže mohou být důvodem pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu či doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona ve spojení s čl. 3 Úmluvy. Podle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Paposhvili* může být žadateli udělena doplňková ochrana ve velmi výjimečných případech, ve kterých čl. 3 Úmluvy znemožňuje vyhoštění. Takový případ nastane tehdy, kdy je vyhošťována vážně nemocná osoba, u níž závažné důvody zakládají domněnku, že ačkoliv není v bezprostředním ohrožení života, nedostatek vhodné péče či přístupu k ní v přijímající zemi představuje riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jejího zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života.

29. Pro rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany ze zdravotních důvodů jsou stěžejní podklady a informace týkající se jednak zdravotního stavu žadatele, jednak kvality a dostupnosti zdravotní péče a léků v zemi, kam by musel žadatel vycestovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019 – 83). Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku dále shrnul požadavky, které Evropský soud pro lidská práva klade na žadatele a správní orgán posuzující žádost o udělení mezinárodní ochrany ze zdravotních důvodů: „[...] je na žadateli, aby předložil důkazy pro to, že by mu v zemi původu hrozila vážná újma, neboť by se mu tam nedostalo vhodné zdravotní péče odpovídající jeho vážnému zdravotnímu stavu (srov. bod 186 rozsudku *Paposhvili*). Informace o svém zdravotním stavu musí poskytnout žadatel v takové kvalitě, aby z nich bylo možné učinit závěr o tom, v jak závažném stavu se žadatel nachází a jaké riziko by pro něj představovaly samotná cesta do země původu i následné setrvání v ní. Na žalovaném je, aby tyto důkazy řádně posoudil a potvrdil či rozptýlil žadatelovy obavy, že se jeho zdravotní stav zásadně zhorší, tím, že si obstará dostatek informací o dostupnosti zdravotní péče v žadatelově zemi původu.“

30. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, zda je vůbec možné udělit mezinárodní ochranu na základě nepříznivého zdravotního stavu žadatele. Jádrem sporu v této věci je, zda případ žalobců lze kvalifikovat jako „velmi výjimečný“ ve smyslu výše předestřené judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Paposhvili*. Jinými slovy, zda žalovaný postupoval v souladu se zákony při posuzování zdravotního stavu žalobce c) v rámci řízení o žádostech žalobců o udělení mezinárodní ochrany, opatřil si vhodné a náležité podklady popisující stav zdravotní péče v zemi původu žalobců, a zda je správný jeho závěr o vážnosti zdravotního stavu žalobce c), který dle žalovaného výjimečný případ odůvodňující udělení některé z forem mezinárodní ochrany nepředstavuje.
31. Starší ze synů žalobců a) a b) [žalobce c)] trpí dětskou mozkovou obrnou v kombinaci se záchvaty, ochrnutím, skoliózou a omezenou funkcí mozkových nervů, není samostatný a vyžaduje nepřetržitou péči. Z výpovědi žalobkyně b) vyplývá, že problémy syna trvají již 14 let od jeho šestého měsíce věku po aplikaci očkování. Žalobci předložili v průběhu správního řízení mimo jiné lékařskou zprávu ze dne 18. 1. 2021, dle které syn v současné době používá léky Rivotril (léčebná látka klonazepam), Orfiril (léčebná látka natrium-valproát) a dočasně Timonil (léčebná látka carbamazepium). O mezinárodní ochranu požádali, protože účinná zdravotní péče není v zemi původu dostupná, synovi nepomáhala a rodina byla limitována svými finančními možnostmi. Žalobci dále podotkli, že zdravotnictví v Ázerbájdžánu je zkorumpované a pokud zprávy o zemi původu hovoří jinak, v praxi tomu tak není, protože i za nejzákladnější úkony je třeba dávat lékařům úplatky, aby danou péči vůbec poskytli.
32. Žalovaný si obstaral několik zpráv o zemi původu, z nichž dvě se výslovně vyjadřují ke kvalitě a dostupnosti zdravotní péče a léků v Ázerbájdžánu. Jedná se o informaci Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), 2019, Údaje o zemi, Ázerbájdžán, a o informaci EASO – MedCOI, č. j. AVA 14451, ze dne 9. 2. 2021. Z těchto zpráv vyplývá, že zdravotnické služby by měly být bezplatné ve státních nemocnicích a pečovatelských zařízeních. Většina zdravotnických zařízení je státních a služby jsou bezplatné. Polikliniky poskytují pouze ambulantní služby, zatímco nemocnice a specializované kliniky poskytují ambulantní i hospitalizační služby. Některé druhy léčby (např. onkologickou léčbu) lze obdržet pouze ve státních nemocnicích. Léky jsou bezplatné pro hospitalizační léčbu, v případě léčby ambulantní jsou pacientům účtovány, s výjimkou léčby rakoviny a některých psychiatrických onemocnění. Informace dále uvádí, že léky jsou relativně drahé a většina jich je dostupná. Druhá zpráva se zabývá cíleně ve vztahu k žalobci c) dostupností léčby dětské mozkové obrny, přičemž shrnuje konkrétní zařízení, která poskytují ambulantní, hospitalizační či dlouhodobou ústavní péči. Obsahuje rovněž shrnutí, že ve městě Baku jsou dostupné všechny léky, které jsou nezbytné pro léčbu žalobce c).
33. Krajský soud tedy konstatuje, že žalovaný si obstaral náležité podklady popisující stav zdravotní péče v zemi původu žalobců. Z těchto podkladů zároveň vyplývá, že v Ázerbájdžánu by měla být dostupná lékařská péče nezbytná pro léčbu žalobce c). Na tomto závěru nemohou nic změnit námitky uplatněné žalobci, ani důkazy, které žalobci předložili na podporu svých tvrzení.
34. Žalobci zejména namítli, že zdravotní péče je pro ně v Ázerbájdžánu nedostupná v důsledku značné korupce. Na podporu tohoto tvrzení odkázali na několik novinových článků.

35. Článek s názvem *Azerbaijan's Flawed Healthcare System* ze dne 19. 10. 2016 uvádí, že mnoho běžných lidí nevěří lékařům a zdravotnickým institucím z důvodu korupce či špatného výkonu praxe a popisuje různá selhání zdravotníků v zemi původu žalobců. Cituje také doktorku a členku Republikánského alternativního hnutí, dle které je hlavním důvodem této situace endemicky rozšířená korupce. Studenti na státních univerzitách poskytují úplatky, aby dostali dobrá hodnocení, a stejně tak činí personál zdravotnických zařízení, aby získal zaměstnání. Personál poté požaduje úplatky po pacientech, aby mohl setrvat v zaměstnání. To vše způsobuje nedůvěru v ázerbájdžánský zdravotnický systém.
36. V článku zpravodajského serveru oc-media.org s názvem *Imagining a life without bribery in Azerbaijan* ze dne 25. 10. 2018 se uvádí, že nedávný pokrok v oblasti e-governmentu dramaticky snížil korupci v mnoha sektorech, ta však přetrvává mimo jiné i ve státních nemocnicích. Článek popisuje případ pacientky, která pravidelně každý měsíc podstupuje léčbu rakoviny a pokaždé utratí minimálně 180 dolarů za všechny procedury. Přestože se léčí ve státní nemocnici a péče by tak měla být bezplatná, musí vždy za poskytnutou péči platit.
37. Třetí článek serveru jam-news.net s názvem *They only made it worse: medical mistakes on Azerbaijan* ze dne 24. 7. 2020 popisuje, jak pandemie onemocnění Covid-19 odhalila nedostatky zdravotního systému v Ázerbájdžánu, neboť několik lidí zemřelo pouze kvůli tomu, že jim bylo odepřeno lékařské ošetření. Lékaři dostávají velmi nízký plat ve státních nemocnicích (Státní statistický výbor uvádí, že průměrný plat lékařů je polovina průměrné mzdy v zemi) a spoléhají proto na „vděčnost“ pacientů. Očekávání této vděčnosti často přechází až k vydírání.
38. Krajský soud neshledal, že by na základě citovaných článků bylo možné učinit kategorický závěr o nedostupnosti nezbytné zdravotní péče pro žalobce c) v jeho zemi původu. Dané články nijak nezpochybňují klíčové skutečnosti plynoucí z žalovaným shromážděných zpráv. Tedy že většina zdravotnických zařízení je v Ázerbájdžánu státních, služby jsou v nich oficiálně bezplatné, a že je zde dostupná i léčba dětské mozkové obrny, včetně konkrétních léků, které užívá žalobce c). Články pouze zmiňují případy, v nichž někteří ázerbájdžánští lékaři požadují za své služby fakticky úplatu (byť by oficiálně měly být bezplatné), a také případy, v nichž byla poskytnuta nekvalitní zdravotní péče. Z článků tak lze nanejvýše dovodit, že v ázerbájdžánském zdravotnictví funguje v určité míře korupce, jen stěží lze ale na základě anekdotických důkazů, z nichž články vycházejí, činit závěry o rozšířenosti takové korupce a o faktické dostupnosti zdravotní péče pro žalobce.
39. Soud přisvědčuje žalobcům, že obecně bude v Ázerbájdžánu kvalita zdravotnictví a dostupnost zdravotní péče nejspíše na nižší úrovni než v České republice. Tato skutečnost ale sama o sobě nemůže založit důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Mezinárodní ochranu nelze udělit pouze z důvodu nižší úrovně zdravotní péče v zemi původu (srov. také rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 – 38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48).
40. Za podstatné považuje soud také to, že dle výpovědí žalobců a) a b) trvají zdravotní problémy jejich syna [žalobce c)] již 14 let. Soud proto souhlasí se závěrem žalovaného, že žalobci c) musela být poskytována v tomto časovém období určitá zdravotní péče, která současně nevedla ke zhoršení jeho zdravotního stavu (žalobci přinejmenším nic

takového netvrdili). Délka poskytované zdravotní péče nasvědčuje s ohledem na druh potíží tomu, že synovi žalobců se náležitá péče v zemi původu dostalo. Z předložených lékařských zpráv plyne, že stav syna se delší dobu nemění (k horšímu) a je stabilizovaný. Důležité je také to, že stav žalobce c) nevyžaduje kupříkladu provedení určitého lékařského zákroku, od jehož (ne)vykonání by se odvíjela skutečná hrozba vážného zhoršení stavu či bezprostředního ohrožení života. Zároveň je nutno opětovně zdůraznit, že všechny léky, které jsou nezbytné pro léčbu žalobce c), jsou v zemi původu žalobců dostupné, a to přímo ve městě Baku, kde žalobci žili před svým vycestováním (informace EASO – MedCOI, č. j. AVA 14451, ze dne 9. 2. 2021).

41. Výše shrnutá zjištění dle názoru krajského soudu plně ospravedlňují závěr, podle nějž žalobce c) nesplňuje podmínky stanovené v rozsudku ESLP ve věci *Paposhvili*. Jeho zdravotní potíže nejsou takového charakteru, aby (v kombinaci s dostupností zdravotní péče v Ázerbájdžánu) bylo možné učinit závěr o existenci rizika skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jejího zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života po případném návratu do Ázerbájdžánu.
42. Situace žalobců bezpochyby není lehká a soud si je vědom, že péče o syna trpícího dětskou mozkovou obrnou přináší žalobcům spoustu těžkostí, a to včetně finanční náročnosti léčby. Veden standardy uvedenými v předestřené judikatuře ESLP však nemůže konstatovat, že žalobcům by mohla náležet mezinárodní ochrana na základě důvodů, které plynou z jejich životní situace. Krajský soud v této souvislosti odkazuje rovněž na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 Azs 259/2016 – 18. Nejvyšší správní soud zde v případě žadatelky arménskému původu konstatoval, že „[o]mezené prostředky stěžovatelky na zaplacení nákladné zdravotní péče nelze vykládat jako mučení ani nelidské či ponižující zacházení ze strany domovského státu.“ Ačkoliv je možné v ojedinělých případech posoudit, zda ekonomické důvody nemohou vést k udělení humanitárního azylu, musí vždy jít o extrémní případ, který má svůj původ v okolnostech relevantních z pohledu „standardních“ azylových důvodů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 125/2005 – 47). Takový extrémní případ v projednávané věci nenastal. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019 – 83, dále plyne, že závěr o závažnosti zdravotních komplikací musí správní orgán učinit zejména na základě srovnání žadatelova případu s jinými případy tohoto typu. Ve věci *Paposhvili* žadatel trpěl chronickou lymfatickou leukémií, plicní tuberkulózou, hepatitidou typu C a jaterní fibrózou. Jakkoliv soud nechce bagatelizovat zdravotní obtíže žalobce c), nejeví se mu být srovnatelně závažné, jako tomu bylo v případě pana Paposhviliho. Žalobce c) určitě není zdravou osobou, jeho stav však nelze považovat za tak vážný, aby jeho návrat do země původu a stav tamní zdravotní péče mohly způsobit vážnou újmu ve smyslu § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
43. Pokud jde o přezkum (ne)udělení mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, odkazuje krajský soud na judikaturu Nejvyššího správního soudu, který se k této otázce vyjádřil např. v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48: „Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí diskrečního oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných

procesních předpisů.“ Krajský soud pouze stručně shrnuje s odkazem na závěry vyslovené v tomto rozsudku, že v postupu žalovaného neshledal znaky libovůle. Naopak lze uvést, že žalovaný přezkoumatelným způsobem vysvětlil, proč neshledal, že situace žalobců naplňuje důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by bylo možné udělit humanitární azyl. Za tímto účelem shromáždil dostatečné podklady a také popsal své úvahy, které jej vedly k danému závěru. Krajský soud se s tímto hodnocením ztotožňuje.

44. Závěrem soud konstatuje, že neshledal důvodnou ani námitku žalobců, dle které žalovaný nedostatečně zohlednil nejlepší zájem dítěte dle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.
45. Žalobci poukázali na rozsudek ESLP ve věci *El Ghatet proti Švýcarsku*, dle kterého musí být nejlepší zájem dítěte středobodem úvah rozhodujícího orgánu. Důležité je precizně formulované odůvodnění zacílené na posouzení nejlepšího zájmu dítěte, pokud však nejsou tyto požadavky splněny, došlo by k porušení čl. 8 Úmluvy. Žalovaný se pak dle žalobců vůbec nezabýval nejlepším zájmem nezletilého dítěte, nijak jej nedefinoval a neodůvodnil přiměřenost svého rozhodnutí vzhledem k tomuto požadavku.
46. Krajský soud považuje tuto žalobní námitku za nepřípadnou. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je naopak zřejmé, že žalovaný přistupoval k hodnocení žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobců právě a především s ohledem na nejlepší zájem nezletilého dítěte. To plyne již z povahy projednávané věci, když sami žalobci odvíjeli důvodnost svých žádostí od zdravotního stavu jejich staršího syna. Žalovaný se proto přirozeně a správně zabýval povahou onemocnění žalobce c) a učinil jej požadovaným středobodem jeho úvah stran možnosti udělení některé z forem mezinárodní ochrany žalobcům. Nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí nemůže přivodit ani skutečnost, že žalovaný výslovně neuvedl, jak při rozhodování zohlednil nejlepší zájem nezletilého dítěte, protože z povahy shromážděných podkladů a hodnocení žádostí žalovaným jednoznačně vyplývá, že žalovaný byl při rozhodování tímto zájmem veden a implicitně jej tak do svých úvah zahrnul v rámci posuzování zdravotního stavu žalobce c).
47. Zásadu nejlepšího zájmu dítěte je třeba chápat tak, že státní orgány jsou při vydávání rozhodnutí, které mají relevantní vliv na právní postavení dítěte, povinny vzít zájem dítěte v potaz jako přední hledisko. Neznamená to však, že vždy musí v rámci rozhodovacího procesu nutně převážet zájem dítěte nad ostatními zájmy.

VI. Závěr a náklady řízení

48. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobci jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žaloby dle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s.
49. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměli úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 8. 12. 2021

Mgr. Tomáš Blažek v. r.
samosoudce